C/2024/4176

2.8.2024

P9_TA(2023)0474

Vastuväide rakendusaktile: tritsüklasooli jääkide piirnormid

Euroopa Parlamendi 14. detsembri 2023. aasta resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 II ja V lisa seoses teatavates toodetes või nende pinnal esinevate tritsüklasooli jääkide piirnormidega (COM(2023)0499 – 2023/2998(RPS))

(C/2024/4176)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse ettepanekut võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 II ja V lisa seoses teatavates toodetes või nende pinnal esinevate tritsüklasooli jääkide piirnormidega (COM(2023)0499),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrust (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta ([1]), eriti selle artikli 14 lõike 1 punkti a,

— võttes arvesse alalises taime-, looma-, toidu- ja söödakomitees 11. mail 2023. aastal toimunud hääletust, mille tulemusel arvamust ei esitatud,

— võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti 7. detsembril 2022. aastal vastu võetud ja 18. jaanuaril 2023 avaldatud põhjendatud arvamust ([2]),

— võttes arvesse oma 16. jaanuari 2019. aasta resolutsiooni pestitsiididele lubade andmise ELi menetluse kohta ([3]),

— võttes arvesse nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsuse 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused) artikli 5a lõike 4 punkti e ja artikli 5a lõiget 5 ([4]),

— võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3 ning artikli 112 lõike 4 punkti c,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et alalises taime-, looma-, toidu- ja söödakomitees 11. mail 2023. aastal toimunud hääletuse tulemusel arvamust ei esitatud, mis tähendab seda, et ettepanek võtta vastu määrus ei saanud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust; arvestades, et arvamust ei esitatud ka 20. septembril 2023 nõukogus toimunud hääletuse tulemusel;

B. arvestades, et nõukogu määruse ettepaneku eesmärk on suurendada tritsüklasooli jääkide piirnormi riisis 0,01 mg-lt 0,09 mg/kg-le;

C. arvestades, et määruse (EÜ) nr 396/2005 eesmärk on tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse ja ühtlustatud liidu sätted taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide kohta;

D. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1107/2009 ([5]) artiklis 1 on sätestatud, et kõnealuse määruse eesmärk on tagada inimeste ja loomade tervise ning keskkonna kaitse kõrge tase ja parandada siseturu toimimist taimekaitsevahendite turulelaskmise eeskirjade ühtlustamise kaudu, parandades samal ajal põllumajanduslikku tootmist;

([1]) ELT L 70, 16.3.2005, lk 1.
([2]) „Reasoned opinion on the setting of import tolerance for tricyclazole in rice“ (Põhjendatud arvamus tritsüklasooli jääkide uue piirnormi kehtestamise kohta riisi puhul impordi jaoks), EFSA Journal 2023; 21(1): 7757, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2023.7757.
([3]) ELT C 411, 27.11.2020, lk 48.
([4]) EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.
([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

E. arvestades, et komisjoni 20. mai 2020. aasta teatises „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ tunnistatakse, et „Euroopa toit on juba praegu ohutu, küllaldase, täisväärtusliku ja kvaliteetse toidu ülemaailmne mõõdupuu“;

F. arvestades, et tritsüklasool on süsteemne ja kaitsev fungitsiid ning on tõhus riisi närbumistõve (*Pyricularia grisea SACC.*) vastu selle progresseerumise kõigis etappides (lehed, varred ja pööris);

G. arvestades, et tritsüklasooli ei kantud 2008. aastal nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ I lisasse pärast seda, kui alaline toiduahela ja loomatervishoiu komitee jõudis järeldusele, et on selgeid märke selle kohta, et sellel võib olla kahjulik mõju inimeste tervisele, ning eelkõige ei võimalda olulised puuduvad andmed määrata usaldusväärset aktsepteeritavat päevadoosi, akuutset standarddoosi ja ainega kokkupuute vastuvõetavat taset, ning et sellised väärtused on vajalikud riskihindamise läbiviimiseks ([6]); arvestades, et alates 30. märtsist 2009 ei ole liidus lubatud tritsüklasooli kasutada;

H. arvestades, et pärast liidus kasutamise heakskiitmise taotlust 2015. aastal jõudis EFSA vastastikuses eksperdihinnangus ([7]) järeldusele, et tritsüklasooli toksikoloogiaga seoses esineb mitmeid kriitilisi probleemseid valdkondi; arvestades, et EFSA ei saanud eirata tritsüklasooli genotoksilisust ja kantserogeensust ning seetõttu ei olnud võimalik kindlaks määrata kontrollväärtusi (aktsepteeritavat päevadoosi, akuutset standarddoosi ja ainega kokkupuute vastuvõetavat taset), mida kasutatakse inimeste tervisele avalduva ohu hindamisel; arvestades, et seetõttu ei olnud võimalik hinnata riske käitajate, töötajate, kõrvaliste isikute, elanike ja tarbijate jaoks; arvestades, et EFSA ei saanud välistada ka võimalikke endokriinseid häireid põhjustavaid omadusi; arvestades, et seetõttu lükati heakskiitmise taotlus tagasi ([8]);

I. arvestades, et alates 2016. aastast on liidus keelatud tritsüklasooli kasutamine ja selliste toodete import, mille jäägid ületavad analüütilise määramispiiri;

J. arvestades, et selle fungitsiidi keelustamine on sundinud Euroopa põllumajandustootjaid investeerima alternatiivsetesse põllumajandustavadesse;

K. arvestades, et selle fungitsiidi keelustamine liidus on viinud riisitootmise olulise vähenemiseni Euroopa tootjate seas;

L. arvestades, et kuna tritsüklasooli jääkide piirnormi riisis vähendati määramispiirini ja seda hakati 2017. aastal kogu liidus kohaldama, on kolmandate riikide riisitootjad kasutanud agronoomilisi meetodeid ja kohandanud oma ärimudeleid, mis võimaldavad neil liitu eksportimist jätkata;

M. arvestades, et Euroopa riisitootmisahel on järjekindlalt rõhutanud vajadust vastastikkuse järele pestitsiidide kasutamise normides;

N. arvestades, et tritsüklasooli keelustamine liidus on tekitanud täieliku vastastikkuse puudumise liidu standardeid kohaldavate riisitootjate kahjuks;

O. arvestades, et selline olukord võib pikas perspektiivis põhjustada ebaausat konkurentsi liidu standarditele vastavate riisitootjate jaoks;

P. arvestades, et kaubandust soodustav poliitika on jätkuvalt Euroopa Parlamendi prioriteet;

Q. arvestades, et 2022. turustusaastal (1.9.2021–31.7.2022) ulatus riisi import liitu rekordilise 1,67 miljoni tonnini (kroovitud riis), mis on 36 % rohkem kui eelmisel aastal ([9]);

R. arvestades, et tritsüklasooli kasutamist lubavatest riikidest pärit impordi kogumaht oli peaaegu 194 000 tonni, mis moodustab ligikaudu 12 % koguimpordist ([10]);

([6]) 2008/770/EÜ: komisjoni 30. septembri 2008. aasta otsus toimeaine tritsüklasooli nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ I lisasse kandmata jätmise ja kõnealust toimeainet sisaldavate taimekaitsevahendite lubade tühistamise kohta (teatavaks tehtud numbri C(2008) 5108 all), ELT L 263, 2.10.2008, lk 16.

([7]) „Conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance tricyclazole“ (Järeldused toimeaine tritsüklasooli pestitsiidina kasutamise riskihindamist käsitleva vastastikuse hindamise kohta), EFSA Journal 2015;13(2):4032, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2015.4032.

([8]) Komisjoni 14. oktoobri 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/1826, mis käsitleb toimeaine tritsüklasooli heakskiitmata jätmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise kohta (ELT L 279, 15.10.2016, lk 88).

([9]) EUROSTAT, 2023.

([10]) EUROSTAT, 2023.

S. arvestades, et kuigi liidu põllumajandustootjate suhtes kehtiksid kõrgeimad võimalikud tarbijaohutuse nõuded, võimaldaks nõukogu määruse ettepaneku vastuvõtmine importida liitu tooteid, mis ei vasta liidu standarditele;

T. arvestades, et toidu- ja söödaalase kiirhoiatussüsteemi kohaselt oleks nõukogu määruse ettepanek vähendanud teavitusi 2021. aastal 76 % võrra ja 2022. aastal 73 % võrra;

U. arvestades, et nõukogu määruse ettepaneku vastuvõtmine kahjustaks toiduga kindlustatust ning asjakohaste jälgitavus- ja teabevahendite puudumisel võib see viia tarbijate eksitamiseni;

V. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 191 lõikes 2 on sätestatud ettevaatusprintsiip kui üks liidu aluspõhimõtteid;

W. arvestades, et pestitsiidide kasutamisest inimeste ja loomade tervisele ning keskkonnale tulenevate riskide ja mõju vähendamiseks julgustatakse komisjoni ja liikmesriike tegelema imporditud põllumajandustoodetega, mida on töödeldud kemikaalidega, mis on liidus kas keelatud või piiratud;

1. on vastu nõukogu määruse ettepaneku vastuvõtmisele;

2. on seisukohal, et nõukogu määruse ettepanek ületab määruses (EÜ) nr 396/2005 sätestatud rakendamisvolitusi;

3. on seisukohal, et nõukogu määruse ettepanek ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 396/2005 eesmärgi ega sisuga;

4. märgib, et nõukogu määruse ettepanek ei ole kooskõlas kohustustega, mis on võetud kõrgetasemelise tarbijaohutuse säilitamiseks;

5. märgib, et jääkide piirnormid aitavad riskipõhiste kaubandusstandarditena vältida tõkkeid ja kaubandushäireid, ning rõhutab, et erinevad tingimused võivad viia tõkete ja võimalike kaubandushäireteni, mis võivad märkimisväärselt mõjutada tarbijaid, põllumajandustootjaid ja toidusektorit Euroopas ja mujal;

6. rõhutab, et tritsüklasooli jääkide piirnorm liitu imporditud riisis peaks jääma tasemele 0,01 mg/kg, nagu see on Euroopa riisitootjate puhul;

7. palub komisjonil määruse ettepaneku tagasi võtta;

8. kutsub komisjoni üles tagama ELi põllumajandustootjatele võrdsed tingimused;

9. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.